

Samenvatting van de republiek

Waardoor brak er een opstand uit in de Nederlanden?

Er brak in de Nederlanden een opstand uit omdat Karel V een centralisatiepolitiek en geloofspolitiek voerde. De centralisatiepolitiek hield in dat Karel V vanuit één punt zijn hele rijk wilde besturen, hij had daarvoor in 1531 de drie Collaterale Raden opgericht; de Raad van State, de Geheime Raad en de Raad van Financiën. De geloofspolitiek hield in dat hij alleen voorstander was van het katholicisme en tegen het protestantisme; hij wilde dat iedereen katholiek zou zijn en zou blijven. Karel V trad streng op tegen het protestantisme, in 1521 stelde hij de inquisitie in die ketters moest opsporen en berechten.

Luther had felle kritiek op de rooms-katholieke kerk, hij verwerp de zelfgemaakte kerkelijke wetten en regels, zoals de aflat. Luther vond ook dat de Bijbel vertaald moest worden in de volkstaal, zodat iedereen de Bijbel zelf kon lezen.

Karel V zag Luther als een gevaar en nodigde hem in 1521 uit voor de Rijksdag in Worms, Luther zou zijn woorden over de katholieke kerk terug moeten nemen, maar dat deed hij niet. Luther kreeg daarom onderdak van de vorst van Saksen.

Omdat Karel V met de inquisitie niet het protestantisme uitgeroeid kreeg, stelde hij het bloedplakkaat op. Dit waren erg strenge wetten; alle ketters moesten volgens deze wet gedood worden.

In 1555 trad Karel V af, de Vrede van Augsburg werd namelijk afgesloten. Dit hield in dat iedere vorst het geloof van zijn onderdanen mocht bepalen, dit was in strijd met de centralisatiepolitiek van Karel V. Zijn zoon, Filips II volgt hem op.

Omdat de ketters zo streng werden aangepakt werd er in 1565 het smeekschrift aangeboden aan Margaretha van Parma, ze was onder de indruk en vroeg de inquisitie voorlopig minder hard op te treden. Het gevolg hiervan was de Beeldenstorm, calvinisten dachten namelijk dat ze hun gang konden gaan. Filips II is woedend als hij hoort wat er gebeurd is en stuurt de Spaanse IJzeren Hertog, Alva, naar de Nederlanden.

Alva stelde de Raad van Beroerten (de Bloedraad) in. Hij liet duizenden mensen excuseren onder wie ook de graven Egmont en Hoorne.

Waardoor resulteerde de Opstand in het ontstaan van de Republiek?

De opstand resulteerde in het ontstaan van de Republiek omdat de noordelijke Nederlanden Filips II hadden afgezet, dat deden ze in 1581 in het Plakkaat van Verlatinghe, ze beschouwde voortaan Willem van Oranje als vorst. Filips II verklaarde Willem van Oranje in 1580 vogelvrij, omdat Willem van Oranje het niet eens was met de onderdrukking van de ketter, hij werd in 1584 vermoord door Balthasar Gerards. De noordelijke Nederlanden gingen opzoek naar een nieuwe vorst maar dat lukte niet. Toen in 1588 de Spaanse Armada werd verslagen, stonden de noordelijke Nederlanden sterk genoeg om de Republiek uit te roepen.

In 1576 werd de Pacificatie van Gent opgericht; de noordelijke en zuidelijke Nederlanden gingen samen werken tegen Filips II. De reden dat de zuidelijke Nederlanden ook tegen Filips II werkte, was vanwege de Spaanse Furie, Spaanse soldaten gebruikte veel geweld en vernietigde alles wat hun in de weg stond. Één voorwaarde voor het oprichten van de Pacificatie van Gent was dat de katholieken en protestanten elkaar niet mochten bekeren naar een ander geloof, dan gebeurde echter wel in 1578. In 1578 vond de alteratie van Amsterdam plaats; hoge katholieke geestelijke en edele werden uit Amsterdam verjaagd en werden op bootjes gezet. Amsterdam was niet meer katholiek maar protestants. Als

reactie hierop vormde de zuidelijke Nederlanden in 1579 de Unie van Atrecht, de noordelijke Nederlanden vormde daarna de Unie van Utrecht.

Waardoor ontstond in de Republiek de Gouden Eeuw?

In de Republiek ontstond de Gouden Eeuw door de volgende oorzaken:

- De Oost-zeehandel (moedernegotie);
- De val van Antwerpen;
- De VOC.

De moedernegotie was de handel tussen Holland en het Oostzeegebied. Amsterdamse kooplieden kochten graan in Riga, Gdansk en andere Oostzeehavens, sloegen het op in pakhuizen en verkochten het met winst tot in Spanje en Italië. De Oostzeehandel maakte ook het ontstaan van een gespecialiseerde en commerciële landbouw mogelijk. De boeren waren niet meer afhankelijk van de adel en konden hun producten verkopen in de vele steden. Dankzij de aanvoer van goedkoop graan uit de Oostzee konden ze zich specialiseren.

Nadat de Spanjaarden Antwerpen in handen hadden gekregen (1585), vluchtten er veel mensen uit Antwerpen naar de Republiek. De Republiek had de schelde afgesloten, waardoor Antwerpen zich niet kon herstellen met als gevolg dat de handel stil kwam te liggen. De mensen die vanuit Antwerpen naar de Republiek waren gevlucht namen veel geld en kennis mee, waardoor de economie groeide.

Er werd naast de Oostzeehandel ook steeds meer handel gedreven met Azië, Afrika en Amerika. De VOC werd het grootste bedrijf ter wereld.